

Het effect van inhalen van achterstallig onderhoud op landgoed 'Windesheim' op 21 soorten broedvogels deel 2

Han van der Kolk

In 'Het Vogeljaar' nummer 3 van de jaargang 34 (1986) verscheen op de bladzijden 130-134 een artikel onder de zelfde titel. Daarin werden onder meer beschrijvingen gegeven van de onderzoekgebieden landgoed 'Windesheim' en 'Zandhove' naar de situatie in 1982. In de winters 1985/1986 en 1986/1987 werd op landgoed 'Windesheim' het inhalen van achterstallig onderhoud voortgezet. Zowel landgoed 'Windesheim' als 'Zandhove' werd in 1987 weer op broedvogels geïnventariseerd. Voor een beschrijving van de gevolgde methode verwijs ik naar het eerder verschenen artikel. Dit artikel is daarop een vervolg en is gebaseerd op 21 inventarisatiebezoeken op landgoed 'Windesheim' in 1987.

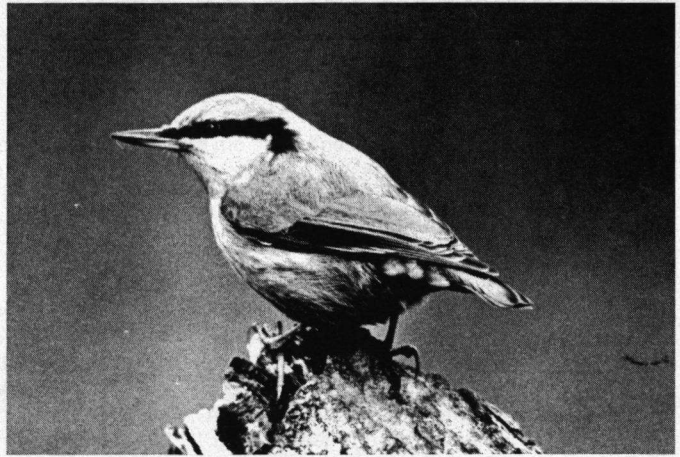
De jacht op landgoed 'Windesheim' is in de gehele onderzoeksperiode constant van intensiteit geweest. Op landgoed 'Windesheim' was er altijd al sprake van extensieve recreatie. Na de werkzaamheden in de winter 1986/1987 werd de recreatiedruk nihil, want het gebruik van zware machines leidde ertoe dat de hoofdpaden op landgoed 'Windesheim' nagenoeg onbegaanbaar werden voor de gemiddelde recreant.

De resultaten van de broedvogelinventarisatie 1987 op landgoed 'Windesheim' zijn in geïndexeerde vorm weergegeven in tabel 1. Voor de volledigheid zijn ook de resultaten van 1980 tot

Tabel 1. Broedvogelindexen van landgoed 'Windesheim' van 1980 tot en met 1987 (exclusief 1986).

Basisjaar 1982	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1987
* Holenduif	31	85	100	62	85	54	85
Grote Bonte Specht	60	80	100	100	100	120	120
Kleine Bonte Specht	33	33	100	100	67	33	33
* Koolmees	68	77	100	84	98	81	68
* Pimpelmees	85	105	100	105	120	75	95
Glanskop	50	0	0	0	100	0	0
* Matkop	20	60	100	20	0	0	20
* Boomklover	64	82	100	91	118	82	118
* Boomkruiper	88	106	100	112	124	71	106
* Houtduif	35	39	100	87	44	30	30
Turkse Tortel	0	100	100	33	33	0	33
* Staartmees	125	50	100	75	75	25	75
* Winterkoning	72	113	100	128	125	44	84
* Roodborst	88	97	100	125	113	34	66
* Merel	80	93	100	87	87	53	53
* Zanglijster	50	50	100	77	50	32	29
Grote Lijster	40	80	100	60	80	60	60
Goudhaantje	0	0	0	100	100	0	0
* Heggemus	86	129	100	86	71	57	29
Groenling	100	100	100	100	150	100	50
* Vink	91	88	100	116	97	69	100
Gekraagde Roodstaart	167	100	100	0	33	33	67
* Bonte Vliegenvanger	53	60	100	33	27	20	20
Tortelduif	200	100	100	100	0	33	0
Koekoek	100	100	100	100	100	100	0
Wielewaal	100	200	100	100	100	100	100
* Nachtegaal	100	71	100	71	57	71	71
* Spotvogel	175	100	100	125	100	50	50
* Zwartkop	108	96	100	108	124	88	108
* Tuinfluiter	142	74	100	42	84	68	53
Braamsluiper	100	100	100	100	0	0	0
* Fitis	42	50	100	58	58	33	8
* Tijftjaf	117	71	100	97	89	74	103
Fluiter	200	0	0	100	0	200	0
Grauwe Vliegenvanger	43	64	100	129	100	86	100
Witte Kwikstaart	50	50	0	100	50	0	50

De Boomklever op het landgoed 'Windesheim' is relatief in aantal vooruitgegaan ten opzichte 'Zandhove'.
Foto: Henk Harmsen.

en met 1985 in die tabel vermeld. In 1987 bedroeg het totaal aantal broedvogelsoorten 45, want afgezien van stootvogels en uilen, komen ook Meerkoet, Waterhoen, Kauw, Zwarte Kraai, Vlaamse Gaai, Ring- en Huismus, Spreeuw en Wilde Eend er broedend voor.

Tabel 2. Soorten die op landgoed 'Windesheim' relatief in aantal zijn achteruitgegaan ten opzichte van 'Zandhove' (significant voor $p < 0,05$). De cijfers geven het verschil in procenten weer tussen de broedvogelindexen van 'Zandhove' en landgoed 'Windesheim' in 1987.

Tijftjaf	- 14%	Koolmees	- 67%
Matkop	- 18%	Vink	- 67%
Roodborst	- 21%	Merel	- 70%
Zwartkop	- 32%	Pimpelmees	- 75%
Zanglijster	- 38%	Spotvogel	- 75%
Heggemus	- 51%	Houtduif	- 78%
Nachtegaal	- 54%	Tuinfluitier	- 87%
Boomkruiper	- 61%	Bonte Vliegenvanger	- 126%

Van de 21 uitgekozen soorten zijn er op landgoed 'Windesheim' zestien (ofte wel 76%) duidelijk in aantal achteruitgegaan in 1987 ten opzichte van 'Zandhove' (zie tabel 2). Er zijn vier soorten (ofte wel 19%) significant in aantal vooruitgegaan op landgoed 'Windesheim' in 1987 ten opzichte van 'Zandhove' (zie tabel 3). De achteruitgang van de Holenduif op landgoed 'Windesheim' met 3% in 1987 ten opzichte van 'Zandhove' was niet significant.

De resultaten van de broedvogelinventarisatie 1987 op landgoed 'Windesheim' sluiten helaas goed aan bij die van de broedvogelinventarisaties van 1984 en 1985. In juli 1982 werd begonnen met de uitvoering van het restauratieplan voor landgoed 'Windesheim' (Anonymus 1982).

Tabel 3. Soorten die op landgoed 'Windesheim' relatief in aantal zijn vooruitgegaan ten opzichte van 'Zandhove' (significant voor $p < 0,05$). De cijfers geven het verschil in procenten weer tussen de broedvogelindexen van 'Zandhove' en landgoed 'Windesheim' in 1987.

Flits	+ 8%	Winterkoning	+ 17%
Boomklever	+ 9%	Staartmees	+ 42%

Het totale restauratieplan wordt voor een belangrijk deel gesubsidieerd door het Rijk. De reden is de grote natuurhistorische waarde van het landgoed (Van der Zee 1984). Wanneer wij nu vijf jaar later als één van de gradimeters voor de natuurhistorische waarde de broedvogelbevolking beschouwen, dan kan worden geconcludeerd dat het restauratieplan de natuurhistorische waarde voor deze broedvogelpopulatie structureel drastisch heeft vermindert.

Tot slot wil ik graag de heer H. Rensink bedanken voor het beschikbaar stellen van de broedvogelgegevens van 'Zandhove' van 1987.

■ Han van der Koik, Leliestraat 109, 8012 BN Zwolle.

LITTERATUUR:

Anonymus (1982): Oude glorie herrijst op landgoed Windesheim. Zwolse Courant van 31 juli 1982 : 7.

Zee, H. van der (1984): Landgoed Windesheim, herlevend monument van feodaal verleden. Zwolse Courant van 13 januari 1984 : 15.